DOMSTOLENS DOM (plenum)

den 5 oktober 2004 *

I mål C-475/01,

angående en talan om fördragsbrott enligt artikel 226 EG,

som väckts den 6 december 2001,

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av E. Traversa och M. Condou Durande, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

med stöd av

Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, företrätt av K. Manji, i egenskap av ombud,

intervenient,

* Rättegångsspråk: grekiska.

mot

Republiken Grekland, företrädd av A. Samoni-Rantou och A. Mylonopoulos, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

meddelar

DOMSTOLEN (plenum)

sammansatt av ordföranden V. Skouris, avdelningsordförandena P. Jann, C.W.-A. Timmermans, A. Rosas, C. Gulmann, J.-P. Puissochet och J.N. Cunha Rodrigues samt domarna R. Schintgen, F. Macken, N. Colneric och S. von Bahr (referent),

generaladvokat: A. Tizzano,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören L. Hewlett,

med beaktande av det skriftliga förfarandet och efter att förhandling hållits den 16 september 2003,

och efter att den 15 januari 2004 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Europeiska gemenskapernas kommission har genom sin ansökan yrkat att domstolen skall fastställa att Republiken Grekland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 90 första stycket EG genom att beträffande ouzo vidmakthålla en punktskatt som understiger den som tillämpas på andra alkoholdrycker.

2 Genom beslut av den 25 juli 2002 av domstolens ordföranden tilläts Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland att intervenera till stöd för kommissionens yrkanden.

Tillämpliga bestämmelser

De gemenskapsrättsliga bestämmelserna

3 I rådets direktiv 92/83/EEG av den 19 oktober 1992 om harmonisering av strukturerna för punktskatter på alkohol och alkoholdrycker (EGT L 316, s. 21; svensk specialutgåva, område 9, volym 2, s. 100) återfinns bestämmelser om fastställande av punktskatter på varje vara som omfattas av direktivets tillämpningsområde. Tillämpningsområdet fastställs i artiklarna 19 och 20 i direktivet.

4 I artikel 19 i direktiv 92/83 föreskrivs följande:

"1. Medlemsstaterna skall tillämpa punktskatt på etylalkohol i enlighet med detta direktiv.

2. Medlemsstaterna skall fastställa sina skattesatser i enlighet med direktiv 92/84/EEG."

5 I artikel 20 i direktiv 92/83 föreskrivs följande:

"I detta direktiv avses med 'etylalkohol'

— varor som har en faktisk alkoholhalt som överstiger 1,2 volymprocent och är hänförliga till KN-nummer 2207 och 2208, även om dessa produkter utgör en del av en vara som ryms inom ett annat kapitel av Kombinerade nomenklaturen,

— varor enligt KN-nummer 2204, 2205 och 2206 som har en faktisk alkoholhalt räknat på volym som överstiger 22 volymprocent,

— varor som innehåller drickbar sprit, vare sig i lösning eller inte."

6 Beloppet på punktskatten fastställs i enlighet med artiklarna 21–26 i direktiv 92/83. Enligt artikel 23 är det möjligt att under vissa villkor och på vissa slags varor tillämpa reducerade skattesatser. Artikel 23 har följande lydelse:

"Följande medlemsstater får tillämpa en reducerad skattesats som får understiga minimiskattesatsen men inte sättas lägre än 50% av den nationella standardsatsen på etylalkohol, på följande varor:

...

2) Grekland, med avseende på spritdrycker med anissmak enligt definition i förordning (EEG) nr 1576/89 som är färglösa, har ett sockerinnehåll av högst 50 gram per liter och där minst 20% av slutproduktens alkoholhalt består av alkohol som smaksatts genom destillation i traditionella icke kontinuerliga destillationsapparater av koppar med en rymd av högst 1 000 liter."

Den nationella lagstiftningen

7 Syftet med lag nr 2127/93 är att införliva direktiv 92/83 med den grekiska rättsordningen.

8 I nämnda lag fastställs punktskattens standardsats till ungefär 294 000 GRD per hundra liter ren alkohol.

9 I artikel 26 i nämnda lag föreskrivs emellertid att en reduktion med 50 procent på standardsatsen får tillämpas på ouzo, varför punktskatten på denna dryck endast uppgår till ungefär 147 000 GRD per hundra liter ren alkohol.

Det administrativa förfarandet

10 Kommissionen tog emot olika klagomål rörande de grekiska myndigheternas tillämpning av en reducerad skattesats för ouzo, samtidigt som de tillämpade en mindre förmånlig skattesats för andra alkoholdrycker såsom gin, vodka, whisky, rom, tequila och arrak.

11 Kommissionen ansåg att denna skillnad i skattesatser är oförenlig med artikel 90 EG och inledde därför ett fördragsbrottsförfarande. Efter att ha anmodat Republiken Grekland att inkomma med yttrande, avgav kommissionen den 10 augusti 1999 ett motiverat yttrande och uppmanade medlemsstaten att inom två månader från delgivningen av det motiverade yttrandet vidta nödvändiga åtgärder för att följa yttrandet. Eftersom de grekiska myndigheterna bestred att de åsidosatt gemenskapsrätten, har kommissionen väckt denna talan.

Talan

12 Domstolen erinrar inledningsvis om att kommissionen betonat att talan endast grundas på artikel 90 EG och att talan inte avser artikel 23 i direktiv 92/83. Att

kommissionen inte väckt någon talan om ogiltigförklaring av nämnda bestämmelse har mot denna bakgrund inte någon inverkan på frågan huruvida denna talan om fördragsbrott kan tas upp till sakprövning.

13 Kommissionen har huvudsakligen gjort gällande att gemenskapens sekundärrättsakter skall tolkas och införlivas med medlemsstaternas interna rättsordning på ett sätt som är förenligt med EG-fördraget. Detta innebär enligt kommissionen att, även om det finns en sekundärrättsbestämmelse enligt vilken medlemsstaterna får tillämpa en reducerad skattesats på en nationell vara, medlemsstaterna ändå är fortsatt skyldiga att iaktta de grundläggande principer som slås fast i EG-fördraget, bland annat den princip som återfinns i artikel 90 EG. Kommissionen anser att Republiken Grekland åsidosatt artikel 90 första stycket EG genom att tillämpa en reducerad skattesats på enbart ouzo. Av domstolens fasta rättspraxis följer nämligen att ett nationellt beskattningssystem, för att vara förenligt med artikel 90 EG, skall vara organiserat så att utländska varor under inga omständigheter beskattas hårdare än liknande inhemska varor.

14 Republiken Grekland har bestritt att den aktuella lagstiftningen inte är förenlig med gemenskapsrätten. Grekland anser att kommissionen, genom att grunda sin talan uteslutande på artikel 90 EG, inte beaktat den speciallag som är tillämplig i detta mål, nämligen artikel 23 i direktiv 92/83. Enligt denna bestämmelse får Grekland tillämpa en reducerad skattesats på ouzo. Republiken Grekland har även bestritt att ouzo liknar andra alkoholdrycker såsom gin, vodka och whisky.

15 Domstolen erinrar i detta avseende om att Republiken Grekland, enligt artikel 23.2 i direktiv 92/83, beträffande ouzo får tillämpa en reducerad skattesats som får understiga minimiskattesatsen men inte sättas lägre än 50 procent av standardsatsen på etylalkohol.

16 Det är utrett att Republiken Grekland tillämpade artikel 23.2 i direktiv 92/83 som rättslig grund då den fastställde punktskattesatsen på ouzo till 50 procent av den skattesats som gäller för andra alkoholdrycker. Det är även utrett att Republiken Grekland därvid iakttagit de villkor som föreskrivs i nämnda bestämmelse.

17 Kommissionens talan, som direkt riktar sig mot den punktskattesats som Republiken Grekland enligt artikel 23.2 i direktiv 92/83 får tillämpa på ouzo, innebär indirekt men ändå nödvändigtvis att kommissionen ifrågasätter om nämnda artikel 23.2 är giltig.

18 Gemenskapsinstitutionernas rättsakter presumeras i princip vara giltiga och därmed ha rättsverkan så länge de inte har återkallats eller förklarats vara ogiltiga inom ramen för en talan om ogiltigförklaring eller till följd av en begäran om förhandsavgörande eller invändning om rättsstridighet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 juni 1994 i mål C-137/92 P, kommissionen mot BASF m.fl., REG 1994, s. I-2555; svensk specialutgåva, volym 15, s. 201, punkt 48, och av den 8 juli 1999 i mål C-245/92 P, Chemie Linz mot kommissionen, REG 1999, s. I-4643, punkt 93).

19 Med undantag från denna princip skall dock rättsakter som är behäftade med fel som är så uppenbart grova att de inte kan tolereras av gemenskapens rättsordning anses sakna all rättsverkan, även tillfällig sådan, det vill säga de skall rättsligt betraktas som nulliteter. Detta undantag syftar till att bevara jämvikten mellan två grundläggande, men ibland motstridiga, krav som en rättsordning har att uppfylla, nämligen stabila rättsförhållanden och lagenlighet (dom i de ovannämnda målen kommissionen mot BASF m.fl., punkt 49, och Chemie Linz mot kommissionen, punkt 94).

20 Följderna av att en rättsakt från en gemenskapsinstitution förklaras vara en nullitet är så allvarliga att det förutsätts att en sådan förklaring av rättssäkerhetsskäl förbehålls ytterst extrema fall (dom i de ovannämnda målen kommissionen mot BASF m.fl., punkt 50, och Chemie Linz mot kommissionen, punkt 95).

21 Direktiv 92/83 kan emellertid inte anses vara en sådan nullitet, vare sig vad beträffar direktivet i sin helhet eller artikel 23.2.

22 Det skall tilläggas att nämnda direktiv inte har återkallats av rådet och att domstolen inte förklarat artikel 23.2 vara ogiltig.

23 Mot denna bakgrund finner domstolen att artikel 23.2 i direktiv 92/83 har rättsverkan och att denna rättsverkan skall presumeras vara giltig.

24 Eftersom Republiken Grekland endast vidmakthållit nationella bestämmelser som antagits på grundval av och i överensstämmelse med artikel 23.2 i direktiv 92/83, har Grekland inte underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt gemenskapsrätten.

25 Republiken Grekland har således inte underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt gemenskapsrätten genom att beträffande ouzo vidmakthålla en punktskattesats som understiger den skattesats som tillämpas på andra alkoholdrycker.

26 Kommissionens talan om fördragsbrott skall således ogillas.

Rättegångskostnader

27 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Republiken Grekland har yrkat att kommissionen skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom kommissionen har tappat målet, skall Republiken Greklands yrkande bifallas. Enligt artikel 69.4 första stycket i rättegångsreglerna skall intervenienten Förenade kungariket bära sin egen rättegångskostnad.

På dessa grunder beslutar domstolen (plenum) följande dom:

1) Talan ogillas.

2) Europeiska gemenskapernas kommission skall ersätta rättegångskostnaderna.

3) Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland skall bära sin rättegångskostnad.

Underskrifter